

ESTROC, CpTarr. 'fita que es posa en un sortint del termenal quan aquest no va en línia recta' (*Cost-Manc.* II, 88), potser d'un verb *trocar* (=cast. TROCARSE, DCEC 'canviar').

Estrocinam, V. *estorcina* *Estrofa*, *estrofant*, *estrofantina*, V. *estrop* *Estrolicar*, *-caire*, V. *astròleg* (ASTRE) *Estroma*, V. *estrada* *Estrompassada*, *estrompassar*, V. DCEC (TROPEZAR) *Estrompit*, V. *estrèpit* *Estronc*, *estroncallat*, *estroncament*, *estron-* 10 *cany(ar)*, *estroncar*, *estronca-sang*, V. *tronc*

ESTRONCIANA, de l'angl. *strontian* id., pròpiament nom d'un poble d'Escòcia on es va trobar per primera vegada aquest mineral. □ 1.ª doc.: 1868, 15 *SLitCosta*; en anglès des de 1789.

DERIV.: *Estroncianita* [1868]. *Estronci* [1868] extret secundàriament de *strontian*, com a base metàl·lica que és de l'estronciana; *estroncic* [1868].

+ESTRONTI, 'massa cònica d'excrement', només conegut per un text de c. 1400: «pren los bolets e sien cremats, e en aquella pólvora <a>boch hom l'estronc del porc fres<c> e, bé mesclat, sia-li fet un empastre bé calent sobre la naffre» en la *Manescalía* p.p. el P. Batllori (*AORBB* v, 214), mot germà del fr. *étron*, oc. ant. *estront* id. (dues vegades, parlant del d'una somera, només en una tençó de c. 1200, Rayn. III, 232a), que suposen una forma frànica *STRUNT, i it. *stronzo* (< longob. *STRUNZ), equiparats al b.-al. *strunt*, neerl. 30 *stront*, id. (cf. potser al. *strunk* 'tija, caluix', per al qual veg. Kluge-M.), veg. REW, 8322.

ESTRONYAR, 'esbocinar', mot d'existència molt dubtosa en català: el *DAG.* atribueix *estrunyar* a Gi- 35 rona, *AlcM* *estrunyar* allà i a l'Emp., però jo no conec tal cosa d'un lloc ni de l'altre; i la meua mare i ties, que eren nascudes i crescudes a Girona, i d'altres parents d'allà, m'asseguraven (1935) que no hi era conegut. Potser hi ha confusió d'algun informant entre gi- 40 roní i aranès o un altre parlar d'oc: car, en canvi, és ben conegut l'aran. i gascò *estroumbà* 'espremer', 'esclafar', 'escapçar' (ja documentat en el Gers en el segle XVI), per al qual veg. el meu *VocAran.*, s.v. *estruyá*. Potser hi hagué error de lectura *Girona* per 45 *Garona*.

ESTROP, 'abraçadora de corda, especialment la que ferma el rem a l'escàlem', del ll. STRÜPPUS o STRÖPUS id. □ 1.ª doc.: 1313.

«Apparatu argenteo in quibusdam freno et *estrops* cuiusdam celle dicte infantis», doc. cancelleresc c. de 1313 (Finke, *Acta Ar.* III, 242), ço que potser es refereix a les anelles de corretja de portar una llitera, acc. en què apareix *struppus* en Livi Andrònic. En 50 JRoig el tenim ja probablement en un sentit marí: segons sembla, és estrops de tirar un art o xarxa: la muller menyspreadora li diu al narrador «Dolent catiu, / yo mala t viu / --- / mala m prenguits / per tots tos obs: / tirar los *strops* / sabries més» (*Spill*, 2188): la 60

grafia amb *-bs* és equivalent de *-ps*, com la de *obs* per *ops*, i probablement amb ò oberta, com fa esperar aquesta rima; en un sentit semblant *tirar lo strob* rimant amb *Job* en Ausiàs; com a nom de l'estrop de 5 l'escàlem, en inventaris del S. xv: «una canasta en què hi ha taps de fust de bombardà, ab alguns *strops*», inv. de les Drassanes de 1467 (*DAG.*).

Avui a tot el domini lingüístic, amb *o* oberta (*AlcM*): almenys el tinc anotat així de tota la costa al N. de Barcelona (St. Pol, L'Escala, etc.) i de la de Mallorca (*s* *estròp* pescadors de Cabrera, 1969), etc. La locució tan corrent fer una cosa a tot *estrop* (que és versemblant que partís de 'remar a tot estrop', amb tant de vigor i prestesa com donen les forces i l'estrop aguanta, cf. a tot *drap* <'navegant sense plànyer-hi veles') es troba sovint usada en escr. Renaix.: «no sé si era una ferida de l'amor propi enverinada o si, realment, era fermesa de conviccions a tot *estrop*: compto que hi havia de tot», MVayreda (*Carlinada* XI, 178), 20 «una taula-centro, ab marbre sembrat de papers polsosos, y una cònsola de caoba: tot del gust indefinible que, fins ara cinc anys, cultivaren los nostres ebenistes, a tot *estrop*», NOLLER (*Pap.*, 49).

El mot llatí no és rar en les fonts de l'Antiguitat, i hi apareix ja des dels autors arcaics, amb sentits ben semblant o iguals als que té en català i les llengües germanes; hi ha llavors dues o tres variants: *stroppus*, *struppus* i, almenys en diversos mss. de St. Isidor; també *strupus*, sense comptar que també devia haver tingut en llatí alguna existència un **strophus* **strofus*, si el mot resulta d'una adaptació (potser vacillant) del gr. *στρόφος* 'corda', 'corretja', cosa que almenys en gran part sembla segura: 1 derivat aquest del gr. *στρέφω* 'jo giro', 'torço'.

En efecte també les formes romàniques discrepen entre elles, més o menys, en els detalls de llur fonètica: junt amb el català *estròp* van el provençal *estrop*, it. *stròppa* o *stròppo* (Petrocchi sota la ratlla; el fr. *estrophe* és un manlleu, tots ells amb ò oberta, però 40 també hi ha llgd. *estroup* (*TdF*); en fi el bc. *estropo*, *-pu*, que és manlleu evident, però comú al biscaí i el guipuscoà; però d'altra banda en portuguès *estrovo*, junt amb *estropo*, que no són recents, i en castellà *estrobo* [1606], que poden partir sigui de la variant STRUPUS dels mss. isidorians o de la suposada forma helenitzant, i en castellà sembla tractar-se d'una ü o bé *o* originària (hi ha *manrope* en un text nàutic de 1587 però podria ser manlleuat del català). Veg. per a tot això el meu DCEC.

DERIV.: *Estropada* [a. 1405 «fer dar *stropades* a un calçater, ciutadà de Barcelona», *Ardiis* I, 138; c. 1500, *S. d. l. Olives*] 'estrebada forta': «tirón» eiv. (PzCabr.); «el sermó interior fou estroncat per les *estropades* de la Madalena, que estirava enfora el seu germà, murmurant encoratjadores paraules per deixondir-lo», Coromines (*Silèni*, XIX, 249); d'ací, per conducte gascò, un bc. *estropada* «regata a remos», si bé no tolerat per Azke (Bera-Mendizábal). *Estropar* 'clavar estrebada' (traginers, BDC XXII, 135), 'lligar, confeccionar cenyidament' en el Flamicell: Violant l'aplica a